

hudobné centrum
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

hudobný život

7-8 2,92 € / 88,- Sk
2009 | ROČNÍK XII

Rozhovor: Marian Lapšanský
/ História: Mikuláš Zmeškal /
Kapitoly z dejín jazzového klavíra
VI. - Bill Evans / Hudobné divadlo:
Viktor Šulc / Skladba mesiaca:
Saudades do Brasil D. Milhauda

9 771335 414008 0 8

**Téma:
Slovenská
filharmónia**

1949-2009

Viedeň

Pražský Židia vo viedenskej fabrike

Letné Rakúsko neponúka záujemcom o hudobné divadlo iba nablýskané festivaly v Salzburgu a Bregenzi a ich lacnejších (a mainstreamovejších) príbuzných v Klosterneuburgu či Mörbischi. Vo Viedni sa v júli a v auguste konal festival súčasného tanca ImPulsTanz a v starej fabrike pekárenskej firmy Anker v 10. obvode sa 18. júla skončil dvojmesačný festival súčasnej opery NACHTS.

bola zároveň aj režisérkou všetkých predstavení. Predlohou libreta boli epizódy z historicko-fantastického románu pražsko-viedenského židovského autora Lea Perutza *V noci pod kamenným mostom* (1951).

Návštevníci festivalu NACHTS sa ocitli v Prahe 16.–17. storočia, v dobe cisára Rudolfa II., „cisára alchymistov a astroológov“. Scénu zaludnili postavy historické aj vymyslené,

ty mali príspevky Wolframa Wagnera (*Sarabanda*) a Christofa Dienza (*Rozhovor psov*). Spoločným menovateľom deviatich opier však nebolo len libreto a „vôňa“ (imaginárnej) starej Prahy. Medzi staršími a mladšími autormi nebolo cítiť žiaden priepastný rozdiel v hudobno-divadelnej poetike. Starší (Clemencic, Oskar Aichinger) sa miestami ukázali ako prekvapivo mladiství, mladším (Dienz, Lukas

Rozhovor psov Ch. Dienza na festivale NACHTS [foto: archív festivalu]

Priestrannému areálu stodvadsaťročnej „Ankerbrot-Fabrik“ sa stalo to, o čom sa väčšine zostávajúcích historických priemyslových objektov v Bratislave môže akurát snívať: fabriku kúpilo konzorcium, ktoré má za cieľ zachovať ju a premeniť na kultúrne centrum s galériami, ateliérami a loftovými bytmi. Záujem je veľký. Skôr, než sa vôbec mohla začať adaptácia areálu na plánované účely, má expedičná hala fabriky za sebou už aj prvý operný festival. Tu bola adaptácia prostá: praktická blová tribúna pre divákov, na opačnom konci haly pódium pre orchester – a uprostred pustá hracia plocha. Výprava, zložená z pár scénografických fragmentov a rekvizít. Môže sa začať...

Od mája do júla bola expedičná hala každý týždeň dejiskom opernej premiéry. Deväť asi hodinových komorných opier napísalo deväť súčasných skladateľov žijúcich v Rakúsku na objednávku organizátorov festivalu – združenia SireneOperntheater. Libreto k celému cyklu spracovala **Kristine Tornquist**, ktorá

v epizódach, medzi ktorými sa vinuli nitky zvláštnych, snových či mytologických súvislostí. Fascináciu Perutzovými príbehmi sa libretistke podarilo naočkovať všetkým zúčastneným: skladateľom, interpretom aj sympaticky pestrému, asi dvestočlennému publiku. Modelový bol prvý „diel“, ktorý zhudobnil René Clemencic (*V noci pod kamenným mostom*). Rabbi Löw (legendárny tvorca Golema) zasadí pod Karlovým mostom rozmarínový krík, v ktorom sa vždy v noci oddáva láske duša cisára Rudolfa a jeho milienky, Židovky Ester. Kabalistický trik však prinesie Boží trest – epidémiu cholery v Židovskom meste. Rabin napokon rozmarín vytrhne, v tej chvíli končí epidémia, krásna Ester umiera, cisár sa prebudí s výkrikom hrôzy – a rabin diskutuje s anjelom Asaelom o súvise medzi láskou a nešťastím.

Deviati skladatelia vo veku od tridsať do asi sedemdesiat rokov napísali rôznu a rôzne kvalitnú hudbu. Hádám najvýraznejšie kvali-

ty mali príspevky Wolframa Wagnera (*Sarabanda*) a Christofa Dienza (*Rozhovor psov*). Spoločným menovateľom deviatich opier však nebolo len libreto a „vôňa“ (imaginárnej) starej Prahy. Medzi staršími a mladšími autormi nebolo cítiť žiaden priepastný rozdiel v hudobno-divadelnej poetike. Starší (Clemencic, Oskar Aichinger) sa miestami ukázali ako prekvapivo mladiství, mladším (Dienz, Lukas

Haselböck) boli zase vzdialené radikálnejšie cesty, akými u nás kráčajú napríklad Martin Burtas či Marek Piaček. Nebolo počuť Glassa ani Eötvösa. Skladateľ, na ktorého som si spomenul asi najčastejšie, bol Kurt Weill. Návštevník z Bratislavy sa musel čudovať už tomu, že sa takýto originálny a náročný projekt vôbec podarilo realizovať. Súčasná opera je menšinový žánr, aj keď vo Viedni predsa tuším menej menšinový než u nás. Obohatením boli aj humorné výtvarno-zberateľské výstavy-inštalácie pred každým predstavením (diváci videli zbierky hřibov, lyží, ale aj „makropraču“). A úplne obdivuhodná bola profesionalita interpretov – výborne vybraných a perfektne pripravených spevákov a orchestra ensemble on_line (dirigent François-Pierre Descamps), ktorého prácu s výkonmi našich operných telies neradne neporovnávajú.

Vladimír ZVARA